

Müze ve Koleksiyonların Çeşitlilikleri ve Toplumdaki Görevlerinin Korunması ve Geliştirilmesine İlişkin Tavsiye Kararı

Genel Konferans,

Müzelerin, kurumun kendi yönetmeliğinde öngörülen nesnel gerçeğin peşinde, düşünce ve bilginin özgür dolaşımının sağlandığı ortamlarda, kültürün geniş ölçekli yayılımına katkıları, insanlığın adalet, özgürlük ve barış için eğitimi, insanlığın düşünsel ve manevi dayanışmasının oluşması, eğitim hakkı için eşit imkânlar sağlanması gibi temel amaçlarından bazılarında ortak olduğunu **dikkate alarak,**

Kurumun temel amaçlarından birinin, yönetmeliğinde belirtilen, Taraf Devletlerle iş birliği içerisinde, popüler eğitime yeni bir ivme kazandırmak, kültürün yayılması ve ırk, cinsiyet veya herhangi bir ekonomik ya da sosyal ayırım gözetmeksizin eğitim hakkının eşitliğinin geliştirilmesi amacıyla ülkeler arasındaki işbirliğini kurarak bilginin sürekliliği, geliştirilmesi ve yayılımı olduğu gerçeğini **kabul ederek,**

Zaman ve mekan içerisinde kültürün farklı türlerinin, insanların ve toplumların bu farklılıklardan sağladığı faydaların ve kültürün, toplumların, insanların ve ülkelerin çıkarına olacak şekilde ulusal ve uluslararası kalkınma politikalarına stratejik olarak dahil edilme ihtiyacının önemini **kabul ederek,**

Kültürel ve doğal, somut ve somut olmayan mirasın kendi taşınabilir veya taşınamaz şartlarına uygun olarak korunmasının, incelenmesinin ve yayılmasının bütün toplumlar arasında kültürler arası iletişime, sosyal dayanışmaya ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik taşıdığı büyük önemi **onaylayarak,**

UNESCO Genel Konferansı 11. Oturumunda kabul edilen (Paris, 14 Aralık 1960) İnsanların Müzelere Erişiminin En Etkili Yollarını Sunmaya İlişkin Tavsiye Kararında belirtilen söz konusu görevlerin yerine getirilmesine yönelik sağladığı katkıları **tekrar onaylayarak,**

Müzeler ve Koleksiyonların, İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin özellikle 27. Maddesi ve Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 13. ve 15. Maddelerinde tanımlanmış olan insan haklarının gelişimine sağladığı katkıyı **onaylayarak,**

Mirasın koruyucuları olarak müzelerin taşıdıkları değeri, yaratıcılığın harekete geçirme ve kültürel endüstri konusunda yarattığı fırsatları ve dünya genelinde tüm vatandaşların maddi, manevi refahını sağlayan katkılarını **dikkate alarak,**

Somut veya somut olmayan mirasın, taşınabilir veya taşınamaz kültürel ve doğal mirasın, kendi yetki sınırları içerisinde korunması ve müze etkinliklerinin, koleksiyonların amaçlarının desteklenmesinin her bir Taraf Devletin sorumluluğunda olduğu gerçeğini **dikkate alarak,**

UNESCO ve diğer kurumlar tarafından kabul edilen, müze ve koleksiyonların görevleri hakkında mevcut sözleşme, tavsiye kararı veya bildirimler de dahil olmak üzere uluslararası standart belirleyici araçları **not ederek,¹**

1960 yılı İnsanların Müzelere Erişiminin En Etkili Yollarını Sunmaya İlişkin Tavsiye Kararı kabul edildiğinden beri sosyo-ekonomik ve politik değişimlerin büyüklüğünü **göz önüne alarak,**

Taşınabilir veya taşınamaz türlerdeki kültürel ve doğal mirasın yararına olacak şekilde, müze ve koleksiyonların görevlerine istinaden var olan standart ve ilkelerden kaynaklı korumanın sağlanmasını **isteyerek,**

Müze ve Koleksiyonların Çeşitlilikleri ve Toplumdaki Görevlerinin Korunması ve Geliştirilmesine İlişkin Tavsiye Kararı üzerine gelişen önerileri **dikkate alarak**,

Söz konusu UNESCO Tavsiye Kararının, ilgili taraflara yönelik ilke ve yönetmelik esaslarını içeren, ve bağlayıcı olmayan bir araç olduğunu **teyit ederek**,

2015 yılı Kasım ayının, 20. Oturumunda söz konusu Tavsiye Kararını **kabul eder**.

Genel Konferans, Taraf Devletlerin, söz konusu Tavsiye Kararında belirtilen aşağıdaki hükümleri, ilkeleri ve standartları kendi yetki sınırları içerisinde, gereken her türlü yasal veya diğer önlemleri olarak uygulamasını önerir.

GİRİŞ

1- Kültürel ve doğal çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi yirmi birinci yüzyılın en büyük problemlerinden sayılmaktadır. Bu sebeple, müzeler ve koleksiyonlar, koruma altındaki doğal ve kültürel değerlerin somut ve somut olmayan tanıklıkları vasıtasıyla büyük önem teşkil ederler.

2- Kültürel aktarım, kültürler arası iletişim, öğrenim, tartışma ve eğitim alanları olarak müzeler, eğitim (resmi, gayri resmi ve yaşam boyu eğitim), sosyal dayanışma ve sürdürülebilir kalkınma konularında önemli bir göreve sahiptirler. Müzeler, kültürel ve doğal mirasın önemini toplumsal farkındalığının artırılması ve vatandaşların söz konusu mirasın aktarımına olan katkıları konusunda önemli bir potansiyele sahiptirler. Aynı zamanda müzeler, özellikle kültürel ve yaratıcı endüstri ve turizm aracılığıyla ekonomik kalkınmayı desteklerler.

3- Söz konusu Tavsiye Kararı, müze ve koleksiyonların korunması ve geliştirilmesi konusunda Taraf Devletlerin dikkatini çeker, bu sayede Taraf Devletler mirasın muhafaza edilmesi ve korunması, kültürel çeşitliliğin geliştirilmesi ve korunması, bilimsel verinin aktarımı, eğitim politikasının, yaşam boyu öğrenmenin ve sosyal dayanışmanın gelişmesi ve yaratıcı endüstri ve turizm ekonomisinin gelişmesi amacıyla sürdürülebilir kalkınma için ortak hareket ederler.

I. MÜZELERİN TANIMI VE ÇEŞİTLİLİĞİ

4- Söz konusu Tavsiye Kararında, *müze* ifadesi “kar amacı gütmeyen, insanlığın somut ve somut olmayan mirasını ve çevresini eğitim, araştırma ve eğlence amacıyla muhafaza eden, irdeleyen ve sergileyen halka açık, toplumun hizmeti ve gelişiminde kalıcı kurum”ⁱⁱ olarak tanımlanır. Müzeler, insanlığın doğal ve kültürel çeşitliliğini temsil etme çabası içerisinde, mirasın korunması, muhafaza edilmesi ve aktarımı konusunda önemli rol oynayan kuruluşlardır.

5- Söz konusu Tavsiye Kararında, *koleksiyon* ifadesi “doğal ve kültürel varlıkların, somut ve somut olmayanın, geçmişin ve günümüzün bir arada toplandığı alanlar”ⁱⁱⁱ olarak tanımlanır. Her bir Taraf Devlet, koleksiyon ifadesi ile ne anlatıldığının kapsamını kendi tüzel çerçevesine dayanarak belirlemelidir.

6- Söz konusu Tavsiye Kararında, *miras* ifadesi kimliklerinin, inançlarının, bilgi birikimlerinin, geleneklerinin ve yaşayan çevrelerinin yansımaları ve ifadesi olan, çağdaş nesillerin korunması ve geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarımını hak eden, insanların anonim olarak seçtiği ve belirlediği somut ve somut olmayan değerler ve deyimler dizisi olarak tanımlanır.^{iv} *Miras* ifadesi ayrıca, UNESCO kültür sözleşmelerinde tanımlanan kültürel ve doğal miras, somut ve somut olmayan kültürel varlık ve kültürel nesnelere atıfta bulunur.

II. MÜZELERİN TEMEL İŞLEVLERİ

Muhafaza Etme

7- Mirasın muhafaza edilmesi, güvenlik, önleyici ve iyileştirici koruma ve müze varlıklarının restorasyonuna ek olarak hazırlık kapasitelerinin geliştirilmesi, acil durum planı ve risk analizi de dahil olmak üzere koleksiyon yönetimi ile ilgili faaliyetleri içerir.

8- Müzelerde, koleksiyon yönetiminin anahtar bileşeni, koleksiyonların düzenli kontrolü, profesyonel envanterin oluşturulması ve sürdürülmesidir. Bir envanter, müzelerin korunması ve kaçakçılıkla mücadele için zorunlu bir araçtır. Ayrıca koleksiyonların, taşınırlılığını kolaylaştırır.

Araştırma

9- Koleksiyon çalışması da dahil, araştırma, müzelerin bir diğer temel işlevidir. Müzeler, araştırmalarını diğer kurumlarla iş birliği içerisinde yürütebilirler. Söz konusu araştırmalardan edinilen bilgiler aracılığıyla müzelerin sahip olduğu potansiyel anlaşılabilir ve kamuya sunulabilir. Araştırma, müzelere koleksiyonların yorumlanması, temsil edilmesi ve sunumunun yanı sıra günümüz şartlarında tarihi yansıtma fırsatı sağladığı için büyük önem taşımaktadır.

İletişim

10- İletişim, müzelerin bir diğer temel işlevidir. Taraf Devletler, müzeleri, koleksiyonlar, anıtlar ve alanlar hakkındaki bilginin etkili bir biçimde yorumlanması ve aktarımı için uygun görüldüğü şekilde sergiler düzenlemeye teşvik etmelidirler. Dahası müzeler, halka açık etkinlikler düzenleyerek, toplumda etkili bir rol oynayabilmek amacıyla ilgili kültürel aktiviteler ve fiziksel veya dijital diğer etkileşimlerde rol alarak, iletişimin bütün araçlarını kullanması yönünde teşvik edilmelidirler.

11- İletişim ilkeleri, bütünleşme, erişim ve sosyal içermeyi hesaba katmalı ve kamu ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir. Ayrıca müze faaliyetleri, kamuoyu ve toplum çıkarına olan etkinliklerle desteklenmelidir.

Eğitim

12- Eğitim, müzelerin bir diğer temel işlevidir. Müzeler, diğer eğitim kurumları ile iş birliği içerisinde bilgi, eğitim ve pedagojik programların gelişimi ve aktarımı yoluyla örgün ve yaygın eğitim ve yaşam boyu öğrenme için çaba sarf ederler. Müzelerdeki eğitim programları, mirasın muhafazasının ve yaratıcılığın teşvikinin öneminin farkındalığını artırmaya yardımcı olmasının yanı sıra temel olarak farklı kitlelerin koleksiyonlar ve sivil yaşamlarla alakalı konularda eğitimine katkı sağlarlar. Müzeler ayrıca ilgili toplumsal konuların anlaşılmasına katkı sağlayan bilgi ve deneyimi sağlayabilirler.

III. TOPLUMDA MÜZELERİN SORUNLARI

Küreselleşme

13- Küreselleşme, koleksiyonların, ziyaretçilerin ve müzeleri hem olumlu hem olumsuz yönde etkileyen fikirlerin özgür hareketine olanak sağlar. Taraf Devletler, küreselleşen dünyada, müzelerin rolünü azaltmadan müze ve koleksiyonları tanımlayan çeşitliliğin ve kimliğin korunmasını desteklemelidirler.

Müzelerin Ekonomi ve Yaşam Kalitesi ile İlişkisi

14- Taraf Devletler, müzelerin toplumdaki ekonomik aktörlerden biri olabileceğini ve gelir sağlayan etkinliklere katkı sağlayabileceğini kabul etmelidirler. Dahası, müzeler toplumların ve buldukları bölgelerin yaşam kalitesini artıran yaratıcı projeler ile turizm ekonomisine de katkı sağlarlar.

15- Gelir kaynaklarını çeşitlendirmek ve kendi kendine sürdürülebilirliğin artırılması amacıyla pek çok müze, isteyerek veya zorunluluktan, gelir sağlayan etkinliklerini artırmaktadır. Taraf Devletler, müzelerin temel işlevlerine zarar verebilecek gelir sağlama etkinliklerine öncelik tanımamalıdır. Taraf Devletler, toplum için büyük önem taşıyan söz konusu temel işlevlerin tamamen finansal terimlerle ifade edilemeyeceğini kabul etmelidirler.

Toplumsal Rol

16- Taraf Devletler, müzelerin 1972 yılı Santiago de Chile Bildirisinde vurgulanan toplumsal rollerini desteklemek amacıyla teşvik edilmelidirler. Müzeler, bütün ülkelerde, sosyal dayanışma ve bütünleşmenin etkeni olarak anahtar bir rol oynamaktadırlar. Bu yüzden, müzeler, eşitsizliklerdeki artış ve sosyal bağlardaki kırılmalar gibi köklü değişiklikler karşısında toplumlara yardımcı olabilirler.

17- Müzeler, tüm topluma seslenen ve bu sebeple toplumsal bağların, sosyal dayanışmanın, vatandaşlık bilincinin gelişmesinde ve toplumsal kimliğin yansıtılmasında önemli görevleri olan hayati kamusal alanlardır. Müzeler, kamuya açık, ezilen gruplar da dahil bütün herkesin fiziksel ve kültürel erişim sağlayabildiği alanlar olmalıdırlar. Müzeler, tarihsel, sosyal, kültürel ve bilimsel konularda tartışma ortamını yaratabilirler. Müzeler ayrıca, insan haklarına saygı ve cinsiyet eşitliğini teşvik etmelidirler. Taraf Devletler, müzeleri, tüm bu rollerini hayata geçirme konusunda desteklemelidirler.

18- Yerel halkın kültürel mirasının müzelerde temsil edildiği durumlarda, Taraf Devletler, iletişimi rahatlatmak ve söz konusu koleksiyonların yönetimi ve gerekli durumlarda mevcut yasa ve politikalara uygun olarak iade edilmesi konularında yerel halk ile müze arasında yapıcı ilişkiler kurmak adına gereken önlemleri almalıdırlar.

Müzeler ve Bilgi- İletişim Teknolojileri

19- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yükselişinin sebep olduğu değişiklikler, müzelere mirasın ve ilgili bilgi birikiminin korunması, incelenmesi, oluşturulması ve aktarılması amacıyla çeşitli fırsatlar sunar. Taraf Devletler, müzeleri bilginin paylaşımı, dağıtımı ve müzelerin temel işlevlerini geliştirmek için gereken söz konusu teknolojilere erişimini sağlayabilme konusunda desteklemelidirler.

IV. İLKELER

Genel İlkeler

20- Kültürel ve doğal miras ile ilgili mevcut uluslararası belgeler, müzelerin, söz konusu mirasın korunmasının, geliştirilmesinin ve toplumun tam anlamıyla erişiminin önemi ve toplumsal rolünü kabul ederler. Bu bakımdan, Taraf Devletler, gerekli önlemleri almalıdırlar, bu sayede kendi yönetim ve kontrolleri altındaki müze ve koleksiyonların söz konusu belgeler tarafından belirlenen koruyucu ve tanıtıcı önlemlerinden faydalanabilirler. Taraf Devletler ayrıca, her koşulda koruma sağlayabilmeleri amacıyla, müzelerin kapasitelerini güçlendirecek gerekli önlemleri almalıdırlar.

21- Taraf Devletler, müzelerin, mevcut uluslararası belgelerin ilkelerini uyguladıklarından emin olmalıdırlar. Müzeler, somut veya somut olmayan, kültürel ve doğal mirasın korunması ve tanıtımı için uluslararası belgelerin ilkelerini gözlemlemekle yükümlüdürler. Aynı zamanda müzeler, kültür varlıklarının kaçakçılığına karşı mücadele etmek ve bu konudaki çabalarını düzenleyebilmek amacıyla söz konusu uluslararası belgelerin ilkelerine uymalıdırlar. Müzeler, profesyonel müze topluluğunun koyduğu etik ve mesleki standartları dikkate almak zorundadırlar. Taraf Devletler, kendi yetkisi altındaki alanlarda yasal ve mesleki standartlara uygun olarak müzelerin toplum içerisindeki görevlerini yerine getirdiklerini garanti etmelidirler.

22- Taraf Devletler, kendi yönetim veya kontrolleri altındaki müzelerin korunması ve geliştirilmesi için temel işlevlerine uygun olarak söz konusu kurumları destekleyerek ve geliştirerek ilkeleri uygulamalı ve gereken önlemleri almalıdırlar.

23- Müzelerin çeşitliliği ve sorumlu oldukları miras, sahip oldukları en büyük değeri teşkil eder. Taraf Devletlerden, ulusal ve uluslararası müze toplulukları tarafından belirlenen yüksek kalite kriterleri sağlamaları için teşvik edilirken aynı zamanda söz konusu çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi talep edilir.

İşlevsel İlkeler

24- Taraf Devletler, yerel, sosyal ve kültürel bağlamlarda uyarlanmış etkili muhafaza etme, araştırma, eğitim ve iletişim ilkelerini destekleme ve müzelere, mirası koruma ve gelecek nesillere aktarma imkânı verme konusunda teşvik edilirler. Müzeler, toplumlar, sivil toplum örgütleri ve kamuoyu arasındaki iş birlikçi ve katılımcı çabalar güçlü bir şekilde desteklenmelidir.

25- Taraf Devletler, kendi yetki sınırları içerisindeki müzelerde uluslararası standartlara dayalı envanter düzenlemesinin önceliğini sağlamak amacıyla gerekli önlemleri almalıdırlar. Müze koleksiyonlarının sayısal dökümü bu anlamda çok önemlidir ve koleksiyonların korunması amacıyla yenilenme olarak görülmemelidir.

26- Müzelerin işleyişi, korunması ve geliştirilmesi, müzelerin çeşitliliği ve toplumdaki görevleri için yapılan iyi uygulamalar ulusal ve uluslararası müzeler ağı tarafından kabul edilmiştir. Bu uygulamalar alanındaki yenilikleri yansıtacak şekilde düzenli olarak güncellenir. Bu bağlamda, Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) tarafından benimsenen Müzeler Etik Kuralları en yaygın ortak referansı oluşturmaktadır. Taraf Devletler, söz konusu etik kuralların, standartların, müze politikalarının ve ulusal mevzuatların benimsenmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik teşvik edilirler.

27- Taraf Devletler, istihdamı kolaylaştırmak amacıyla müzelere, kendi yetki sınırları içerisinde gerekli uzmanlığa sahip nitelikli personel alınması için önlemler almalıdırlar. Faydalı bir iş gücü yaratmak amacıyla eğitim ve profesyonel gelişim ile ilgili yeterli fırsatlar bütün müze personeli için sağlanmalıdır.

28- Müzelerin etkili işlevlerini doğrudan kamu, özel finansman ve yeterli ortaklıklar etkiler. Taraf Devletler, müzelerin belirli bir görüşle, diğer finansal kaynaklarla uyumlu ve dengeli olarak yeterli planlama ve kaynak içerisinde topluma faydalı görevlerini saygı çerçevesinde yürütmeleri için çalışmalıdır.

29- Müzelerin işlevleri, yeni teknolojiden ve teknolojinin günlük hayatta artan rolünden etkilenmektedir. Söz konusu teknolojiler, müzeleri dünya çapında tanıtma yolunda büyük potansiyele sahiptir. Fakat aynı zamanda, müzelere ulaşma ve müzeleri kullanmada sıkıntı yaşayanlar için bir bariyer oluşturmaktadır. Taraf Devletler, kendi yetki sınırları içerisinde söz konusu teknolojilere erişim sağlamak için çalışmalıdırlar.

30- Müzelerin sosyal görevi, mirasın korunması ile birlikte, temel amaçlarını oluşturmaktır. 1960 yılı, İnsanların Müzelere Erişiminin En Etkili Yollarını Sunmaya ilişkin Tavsiye Kararı ruhu, toplumda müzeler için kalıcı bir yer elde etti. Taraf Devletler, kendi yetki sınırları içerisinde yer alan müzelerle ilgili yasalarda bu ilkeleri dikkate almalıdırlar.

31- Müzelerin çeşitliliği, toplumdaki yeri, korunması ve geliştirilmesi açısından sürdürülebilir ve en etkili yol kültür, miras ve eğitim alanlarından sorumlu müze sektörleri ve kurumlarla ortaklıklar kurmaktır. Taraf Devletler, bütün seviyelerde kültürel ve bilimsel kurumlar ve müzeler arasında ortaklık ve iş birliğini, profesyonel ağlara katılımlarını ve birliklerini uluslararası ortaklıklar ve sergiler ile koleksiyonlarda değişiklik ve hareketlilik dahil olmak üzere teşvik etmelidir.

32- 5. paragrafta tanımlanan, müzesi olmayan kurumlarda tutulan koleksiyonlar, söz konusu ülkelerin kültürel mirasının muhafaza edilmesi ve temsili için dikkatle korunmalıdır. Taraf Devletler, söz konusu koleksiyonların korunması, araştırılması ve geliştirilmesi için iş birliğine davet edilirler.

33- Taraf Devletler, kendi yetki sınırları içerisinde yer alan müzelerde, söz konusu önerileri geliştirmek ve uygulamak amacıyla kamu planlamaları ve politikaları tasarlamak ve uygun yasal, teknik ve mali önlemler almalıdır.

34- Taraf Devletler, müze faaliyetlerine ve hizmetlerine katkıda bulunmak amacıyla izleyici için kapsayıcı politikalar oluşturulmasını desteklemek için teşvik edilirler.

35- Taraf Devletler, kapasite geliştirme ve profesyonel eğitim konularında, UNESCO dahil olmak üzere, ikili veya çok yönlü mekanizmalar aracılığıyla, özellikle müzeler ve gelişmekte olan ülkelerin koleksiyonlarından faydalanmak için söz konusu Tavsiye Kararının daha iyi uygulanmasını sağlamak amacıyla uluslararası iş birliğini geliştirmelidirler.

ⁱ Müze ve koleksiyonlarla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili Uluslararası belgelerin listesi:

- Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Sözleşme (1954), ve iki protokolü (1954 ve 1999);
- Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlere İlişkin Sözleşme (1970)
- Dünya Kültür ve Doğal Miras Korunması Sözleşmesi (1972)
- Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (1992)
- Çalınan veya Yasa Dışı Olarak İhraç Edilen Kültür Varlıklarına İlişkin UNITDROIT Sözleşmesi (1995)
- Sualtı Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesi (2001)
- Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (2003)
- Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi (2005)
- Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (1966)
- Arkeolojik Kazılarda Uygulanabilir Uluslararası İlkeler hakkında Tavsiye Kararı (UNESCO, 1956)
- İnsanların Müzelere Erişiminin En Etkili Yollarını Sunmaya İlişkin Tavsiye Kararı (UNESCO, 1960)
- Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlere İlişkin Tavsiye Kararı (UNESCO, 1964)
- Kültürel ve Doğal Mirasın Ulusal Düzeyde Korunmasına İlişkin Tavsiye Kararı (UNESCO, 1972)
- Kültür Varlıklarının Uluslararası Mübadelesine İlişkin Tavsiye Kararı (UNESCO, 1976)
- Taşınabilir kültür varlıklarının korunması hakkında Tavsiye Kararı (UNESCO, 1978)
- Geleneksel Kültür ve Folklorün Korunmasına İlişkin Tavsiye Kararı (UNESCO, 1989)

-
- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1949)
 - UNESCO Uluslararası Kültürel İşbirliği İlkeleri Bildirgesi (1966)
 - UNESCO Evrensel Kültürel Çeşitlilik Bildirgesi 2001
 - Kültürel Mirasın Kasıtlı Tahribatına İlişkin UNESCO Bildirgesi (2003)
 - Birleşmiş Milletler Yerel Halkların Hakları Bildirgesi (2007)

ⁱⁱ Bu tanım, müze olgusunu zaman ve mekân içerisindeki bütün çeşitliliği ve değişimi içerisinde uluslararası düzeyde bir araya getiren Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) tarafından yapılmıştır. Söz konusu tanım müze ifadesini kar amacı gütmeyen kamusal veya özel kuruluşlar olarak belirtir.

ⁱⁱⁱ Söz konusu tanım, Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) tarafından belirtilen yapılmıştır.

^{iv} Söz konusu tanım, Toplum İçin Kültürel Mirasın Değeri Sözleşmesi Avrupa Konseyi tarafından belirtilen yapılmıştır.